

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ

Науковий центр Української державності
імені професора Володимира Кульчицького

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постановою президії
Національної академії
правових наук України
№149/10 від 28 лютого 2025 року

Президент НАПрН України

 Володимир ЖУРАВЕЛЬ

СТРАТЕГІЯ

УТВЕРДЖЕННЯ, ЗАХИСТУ, ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА
ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Київ-2025

СТРАТЕГІЯ
утвердження, захисту, збереження та
популяризації історії Української державності
(березень 2025 р. – березень 2030 р.)

З метою утвердження, захисту, збереження та популяризації історії Української державності про багатовікову традицію Українського державотворення та на виконання Указу Президента України № 423/2021 «Про День Української Державності» Раді Наукового центру Української державності імені професора Володимира Кульчицького НАПрН України:

1. Розробити і затвердити на загальнодержавному рівні єдину Концепцію наукової доктрини Української державності, засновуючись на:

1.1. античних, візантійських, східних, західноєвропейських і скандинавських джерел, зарубіжних архівних матеріалах, зокрема, у Візантії (Константинополь), арабському світі, Каролінзькій імперії, Британії, Італії, Болгарії, Великій Моравії тощо з метою пошуку перших письмових згадок про Русь, Руську державу та русинів і давню державність на українських землях;

1.2. національних архівних джерелах, у тому числі, матеріалах Центрального державного історичного архіву України в м. Києві та м. Львові, інших архівосховищах України;

1.3. наукових та джерелознавчих працях видатних українських істориків.

2. Здійснити наукові дослідження доктрини Української державності:

2.1. Історико-правничий та теоретико-правничий аналіз та співвідношення понять: «державність», «державотворення» та «держава»;

2.2. Мова, історія, культура та духовність, як невіддільні підвалини Української державності;

2.3. Історична тяглість ідеї української державності як національної державної ідеї;

2.4. Витоки, етапи становлення та розвитку Української державності;

2.5. Періодизація історії Української державності;

2.6. Проблеми дослідження стародавніх держав на території сучасної України;

2.7. Місце і роль Трипільської культури в історії Української державності;

2.8. Державність киммерійців на території сучасної України. Держава готів;

2.9. Давні українські племена та передумови формування їхньої державності;

2.10. Становлення і розвиток державності на давніх українських землях: історико-правничі нариси (VIII ст. до н.е. – 882 рік н.е.);

2.11. Становлення і розвиток українських державних утворень (Куявія, Артания, Славія);

- 2.12. Політичні об'єднання українських племен на території України (білі хорвати, дуліби, волиняни, поляни тощо);
- 2.13. Держава династії Києвичів (кінець V ст. – 882 рік);
- 2.14. Русь, Руська держава: причини, наслідки, етапи становлення та розвитку;
- 2.15. Теорії походження Руської держави – України-Руси, їх характеристика й оцінка;
- 2.16. Галицько-Волинська держава – спадкоємиця і наступниця Руської держави; причини падіння та її значення в історії Української державності;
- 2.17. Українська Волинська Держава (XIV – XV ст.);
- 2.18. Литовсько-Руська держава. Спроба збереження і розвитку Української державності;
- 2.19. Виникнення Запорізької Січі та її роль в історії Української державності;
- 2.20. Національно-визвольна революція XVII ст. та відродження Української державності;
- 2.21. Українська козацька держава: передумови утворення, її місце в національній та європейській історії;
- 2.22. «Руїна» та її наслідки для Української козацької держави;
- 2.23. Поступове обмежування, ліквідація Української козацької держави та причини її падіння;
- 2.24. Відродження Української державності на початку XX ст.;
- 2.25. Утворення Української Народної Республіки за Центральної Ради: причини, наслідки та її місце в історії Української державності;
- 2.26. Українська Держава за гетьмана П. Скоропадського (квітень – листопад 1918 р.): її проголошення та місце в історії Української державності;
- 2.27. Українська Народна Республіка в період Директорії (листопад 1918 р. – листопад 1920 р.) та її історичне значення;
- 2.28. Утворення і діяльність Західно-Української Народної Республіки та її місце в історії Української державності;
- 2.29. Акт Злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. в єдину, соборну та суверенну державу;
- 2.30. Причини поразки національно-визвольної боротьби українського народу за свою державну незалежність (1917 – 1923 рр.);
- 2.31. Передумови виникнення та діяльність українських національно-патріотичних організацій (УВО, ОУН та ін.) та їх роль у боротьбі за відновлення Української державності;
- 2.32. Проголошення державної незалежності Карпатської України в 1939 р. та її значення в історії Української державності;

- 2.33. Проголошення у Львові «Акта відновлення Української Держави» (30 червня 1941 р.) та його місце в історії Української державності;
- 2.34. Утворення Української Повстанської Армії та її роль у боротьбі за Українську державність;
- 2.35. Прояви української державності в радянській Україні (УРСР) 1917-1991 рр.;
- 2.36. Державність суверенної і незалежної, демократичної, соціальної, правової держави Україна (1991 р. – дотепер);
- 2.37. Тяглість українського державотвірного процесу та традиція безперервності Української державності;
- 2.38. Самоправне присвоєння Московією 22 жовтня 1721 року власної назви «Русь» та історії України-Руси;
- 2.39. Як Московія стала Росією?;
- 2.40. Делегітимація російських імперських наративів, що дискредитують Українську державність;
- 2.41. Підкорення, захоплення та знищення державності України-Руси – головна мета московії-росії протягом усього часу її існування: Московським царством (1547-1721 рр.), Російською імперією (1721-1917 рр.), Радянською владою (1917-1991 рр.) та Російською Федерацією (1991-2025 рр.);
- 2.42. «Русь і Україна» на стародавніх мапах світу (1154 р. – XVII ст.);
- 2.43. Українська державність в історичному живописі (від Трипілля до сьогодення).

3. Духовність та віра – невіддільна підвалина Української державності:

- 3.1. Дохристиянські вірування давніх українців;
- 3.2. Православ'я в Україні: історія та сучасність;
- 3.3. Українська Греко-Католицька Церква: історія та сучасність;
- 3.4. Хрещення Руси та заснування Київської Митрополії (X-XIII ст.);
- 3.5. Анексія Київської Митрополії московським патріархатом в 1686 році;
- 3.6. Ліквідація Київської Митрополії Петром I в 1722 році;
- 3.7. Надання Томосу про автокефалію Православній Церкві в Україні 6 січня 2019 року.
- 3.8. Всеукраїнська Рада Церков і Релігійних Організацій, як орган міжконфесійної співпраці на благо України.

4. Символи та атрибути Української державності:

- 4.1. Українська мова, історія та культура – підвалини Української державності;
- 4.2. Економічні, політичні, культурні та духовні інститути Української державності;

- 4.3. Пам'ятки українського права, як атрибути Української державності;
- 4.4. Інститут народовладдя – невіддільний складник багатовікової традиції українського державотворення.

5. Ініціювати підготовку та видання:

- 5.1. Енциклопедії Української державності;
- 5.2. Підручника з історії Української державності для студентів вищих навчальних закладів та коледжів;
- 5.3. Правобукварика Української державності для дітей;
- 5.4. Абетки Української державності для учнів;
- 5.5. Багатотомного видання «Скарбниця пам'яток українського права»;
- 5.6. Наукового видання «Українська державність: історико-правничі нариси»;
- 5.7. Науково-популярного видання: «Постаті-Символи Української державності»;
- 5.8. Науково-популярного видання: «Визначні події та перемоги України»;
- 5.9. Фотолітопису: «Українська державність: витоки, етапи становлення та розвитку»;
- 5.10. Науково-популярного журналу: «Українська державність»;
- 5.11. Хрестоматія з історії Української державності;
- 5.12. Хрестоматії з витягів античних, візантійських, східних, західноєвропейських, скандинавських, грузинських і вірменських оригіналів джерел, в яких описуються населення та події на теперішніх землях України в далекому минулому, участь русів у міжнародній торгівлі, воєнних діях на Балканах, Візантії, у Закавказзі;
- 5.13. Перекладів з грецьких, латинських, арабських, перських, сирійських, західноєвропейських оригіналів джерел, скандинавських саг, у яких йдеться про давні українські землі, царів, королів, царства та королівства про державотворення;
- 5.14. Праці Геродота «Історія», перекладеної у 1993 р. українською мовою видатним українським мовознавцем Андрієм Білецьким;
- 5.15. Перекладу українською мовою книги візантійського історика Йордана «Про походження та діяння готів «Гетика», в якій описані події, що відбуваються на українських землях у II – VI ст. н. е., зокрема, про війни антів з готами і антського короля Божа;
- 5.16. Перекладів українською мовою творів Страбона, Птолемея (праця «Географія»), Тацита, Костянтина Багрянородного, Амміана Марцелліна, Яна Длугоша та інших давніх авторів.

6. Виступити ініціатором створення Реєстрів оцифрованих пам'яток та реліквій Української державності:

- 6.1. Пам'ятки українського права;
- 6.2. Писемні пам'ятки українською мовою;
- 6.3. Пам'ятки українського літописання;
- 6.4. Пам'ятки українського книговидання;
- 6.5. Українські духовні пам'ятки;
- 6.6. Українські літературні пам'ятки;
- 6.7. Українські мистецькі пам'ятки;
- 6.8. Пам'ятки українського фольклору та етнографії;
- 6.9. Пам'ятки історії України-Руси;
- 6.10. Пам'ятки українського народного мистецтва;
- 6.11. Пам'ятки української періодики;
- 6.12. Українські пам'ятки матеріальної і нематеріальної культурної спадщини.

7. Запропонувати заходи щодо захисту, збереження та вшанування історичної пам'яті:

7.1. Ініціювати звернення до Президента України щодо офіційного визнання на законодавчому рівні факту самоправного присвоєння Московським царством 22 жовтня 1721 року власної назви «Русь» та історії України-Руси;

7.2. Ініціювати надання одній із площ міста Києва назви: Площі Української державності;

7.3. Виступити ініціатором створення групи науковців для визначення переліку видатних українців для організації та проведення всеукраїнського онлайн-опитування серед громадян: Постаті-Символи Української державності;

7.4. Ініціювати створення Національного Пантеону Постатей-Символів Української державності та їх експозицію (у формі скульптур, погрудь, картин, алеї), а також визначних подій і перемог України;

7.5. Ініціювати створення Єдиного реєстру поховань видатних українців за кордоном та організацію повернення в Україну їх праху;

7.6. Ініціювати створення Єдиного реєстру оцифрованих українських історичних та культурних цінностей, що перебувають за кордоном;

7.7. Ініціювати перед Інститутом археології України НАН України та Інститутом Історії України НАН України питання про дослідження городищ (міст) чорноліської культури як свідчень давньої державності праслов'ян на українських землях;

7.8. Створення банерної експозиції історії Української державності: витоків, етапів становлення та розвитку, Постатей-Символів, визначних подій та перемог України і поширення її у всіх регіонах України;

7.9. Ініціювати створення національної фільмотеки з художніх, науково-популярних, документальних і навчальних фільмів про історію Української

державності, її Постатей-Символів, визначних подій та перемог;

7.10. Виступити ініціатором проведення в місті Києві, починаючи з 2026 року, щорічного міжнародного форуму: «Українська державність: багатовікова традиція державотворення»;

7.11. Виступити з ініціативою перед Верховною Радою України щодо включення у календар знаменних і пам'ятних дат на 2026 рік ювілею – 1650-річчя першої писемної згадки про короля антів Божа;

7.12. Створення сайту та інформаційного ютуб каналу «Українська державність»;

7.13. Ініціювати доповнення переліку наукових спеціальностей у юридичній та історичній галузях спеціальністю «Історія Української державності»;

7.14. Ініціювати доповнення навчального курсу з історії держави і права України темою «Історія Української державності»;

7.15. Виступити ініціатором спільно із Національним банком України випуску в обіг у встановленому порядку серій ювілейних монет: «Українська державність: багатовікова традиція державотворення», «Українська державність: Постаті-Символи», «Українська державність: визначні події та перемоги України»;

7.16. Виступити ініціатором спільно із Укрпоштою випуску в обіг поштових марок і конвертів, присвячених Українській державності, її Постатям-Символам, визначним подіям та перемогам;

7.17. Виступити ініціатором розробки Національної програми вивчення історії Української державності;

7.18. Виступити ініціатором встановлення на державному рівні обов'язкового іспиту з історії Української державності для претендентів на українське громадянство та кандидатів на посади державної служби;

7.19. Виступити ініціатором надання науковцям, що здійснюють наукові дослідження доктрини Української державності 30 іменних стипендій з щомісячною виплатою мінімальним терміном на один рік.